

[Schmidt.]

politik, som tjener dette Land til stor Ære, idet denne Politik baade fremmer Landets Økonomi og er til Gavn for Befolkningspolitikken. Det er en sund og god Grund sætning at ville knytte saa mange Mennesker som muligt til Landets Jord, thi de Mennesker, der er knyttet til Jorden, vil altid danne et sundt Grundlag for Statsvæsenet.

Det er maaske ikke for meget sagt, at Danmark paa dette Omraade har været en Foregangsstat. Naar jeg ser bort fra de Lande rundt omkring i Europa, især de nye Stater, hvor man efter Krigen har gjort sig Anstrengelser for at udstykke Jorden og kolonisere, og hvor man ikke blot har været socialt orienteret, men hvor man ogsaa nationalpolitisk har anvendt denne Politik mod ubekvemme Folkeslag, kender jeg kun eet Land, som man maaske kan sammenligne med Danmark, hvad Storslaethed og Maalbevidsthed i Jordpolitikken angaar, og det er Rusland; men i Rusland har denne Udvikling taget saadanne voldsomme Former og er saa lidt at overskue, at man virkelig ikke kan se, hvor det bærer hen.

Det er for Resten en dansk Forfatter, den kendte Chr. Reventlow, der har henledet det offentlige Opmærksomhed paa den store Agrarpolitik, som Stolypin indførte. Denne Agrarpolitik kom imidlertid ikke til fuld Udfoldelse inden Verdenskrigen, men efter Verdenskrigen har Spørgsmaalet atter været Midtpunkt for Ruslands Interesser, men i det revolutionære Hav kan man ikke se, hvad Resultatet vil blive.

Naar man sammenligner Danmark og Rusland paa dette Omraade, er det interessant imidlertid ikke, hvad der er ens; det, der er ens, er, at man sætter dette Spørgsmaal stærkt i Midtpunktet af sin Politik; det interessante er i Grunden, hvad der er forskelligt. Hele den danske Jordpolitik tager sin Begyndelse i et beundringsværdigt privat Initiativ, allerede før man begyndte med Jordlovene; den begyndte, saa vidt jeg kender Forholdene, straks efter Krigen 1864, og først derefter blev det den store Statsopgave. I Rusland derimod er det omvendt; der har Staten straks fra første Færd taget det stærke Initiativ, og det er den vedblevet med til den Dag i Dag. Det svarer vistnok ogsaa til en Forskel i Folkekarakteren i det hele taget, idet man maa gaa ud fra, at det danske Folk og ogsaa beslægtede Folk besidder en helt anden Foretagsomhed, end de slaviske Folk i det hele taget har.

Man maa dog ikke se bort fra, der er foregaaet en Udvikling i den danske

Jordlovspolitik, og denne Udvikling gaar netop stadig stærkere fra det private Initiativ mod Statsinitiativ. Nu kan man jo ikke straks sige, at det er usundt, for Jordspørgsmaalet vil altid have Statens stærkeste Interesse; men man kan dog spørge, om det private Initiativ, som alligevel maa være det stærkeste Instrument til at løse de Opgaver, her foreligger, ikke vil kunne lammes, hvis man i det lange Løb bliver ved at følge denne Linie, og desuden maa man ogsaa spørge, om man nu virkelig har opnaaet, at de Mennesker, man har knyttet til Jorden, staar saa faste og økonomisk uafhængige, at de virkelig føler sig saa inderligt bundet til Stat og Land, som man jo maatte ønske.

For at kunne svare paa disse Spørgsmaal maa man gaa nærmere ind paa Jordlovspolitikken Udvikling, og hvis jeg ser ret, saa er den foregaaet i tre Etaper.

Den første Etape karakteriseres maaske bedst saaledes, at Staten prøvede at træde hjælpende til. Staten ydede Laan til den enkelte, og den enkelte kunde saa prøve paa, hvad han kunde faa ud af det, og hvorledes han bedst kunde klare sig. Den enkelte blev ogsaa ved at være privat Ejer. Man spurgte ikke saa meget efter, hvor megen Jord der skulde til, for at en Familie kunde leve paa dette Areal og finde sit Udkomme der, men man sagde: Det, det gælder om, er at knytte saa mange Mennesker som muligt til Jorden, og hvis de enkelte Brug er for smaa, saa at man ikke kan ernære sig paa dem, har man jo Mulighed for at tjene ved Siden af.

Nu har Erfaringen vel vist, at de Husmandsbrug, man den Gang rejste, i det hele taget var for smaa, saa de i mange Tilfælde ikke kunde tjene som Basis for en selvstændig Eksistens, og Erfaringen har ogsaa vist, at det ikke er saa heldigt økonomisk, naar man er henvist til at ernære sig dels af Jorden, dels ved Erhverv andre Steder, fordi det jo slet ikke er sikkert, at man altid finder den Bifortjeneste, man er henvist til at skulle skaffe sig.

Saa kom den anden Etape i den danske Lovgivning: Jordlovene af 1919. Hvis man vil karakterisere det nye, der kom til, maa man vel sige, at Staten nu blev den store Entreprenør ved Udstykningen af Jord. Staten skaffede sig selv Jord ved Lenslovene, ved Majoraterne, ved Præstegaardsarealerne og senere, da de nye Landsdele kom til, ogsaa ved Domænerne, og desuden fik den Lov til at erhverve Jord ved fri Handel.

Man udvidede endvidere sine Formaal i den Retning, at man nu ikke blot vilde